

**КОВТУНЕНКО Ю.В.
ЗАПЛЕТНЮК Д.К.**

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ДОХОДІВ І ВИТРАТ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ В ГОСПОДАРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

**Ковтуненко Ю.В. – к.е.н., доц. каф. обліку, аналізу і аудиту,
Заплетнюк Д.К. – студентка
Одеський національний політехнічний університет**

Головною метою, до якої прагнуть всі підприємства в сучасних умовах господарювання це отримання доходу при мінімальних витратах. Проте, існують такі доходи і витрати, які в силу багатьох правил бухгалтерського обліку, не відносяться до даного звітного періоду і не можуть коректно визначатись в фінансовій звітності підприємства. Їх називають доходами і витратами майбутніх періодів.

Зокрема, доходи майбутніх періодів визначають, що за певні цінності, послуги, роботи були отримані активи – здебільшого грошові кошти, з наступним їх застосуванням для отримання економічної вигоди в майбутньому [1].

Доходи майбутніх періодів створюються у наслідку одержання доходів у звітному періоді, однак вони підлягатимуть зарахуванню до їх складу в наступних звітних періодах, оскільки не забезпечені належними витратами.

До них відносять: авансові платежі за здані в оренду основні засоби, передплату на газети, журнали, періодичні та довідкові видання, виручка від продажу квитків транспортних перевезень і театральнo-видовищними підприємствами та ін.

Відповідно до витрат майбутніх періодів відносять: витрати на придбання ліцензії, витрати на телефонні послуги, інтернет та радіозв'язок, витрати на сезонні роботи в підрозділах підприємства, витрати на орендну плату приміщень, цехів та основних засобів, трати на рекламу продукції робіт чи послуг фірми та ін.

Головною проблемою для раціонального обліку доходів та витрат майбутніх періодів є те, що в балансі підприємство повинно відображати майно якого фактично ще не існує, так як воно відноситься до наступного періоду.

Згідно Плану рахунків обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій, затверджений наказом Мінфіну України від 30.11.1999 р. №291 [2] для узагальнення інформації про доходи майбутніх періодів призначено пасивний балансовий рахунок № 69 «Доходи майбутніх періодів», для витрат майбутніх періодів активний рахунок №39 «Витрати майбутніх періодів».

На рис. 1 відображено характеристика пасивний рахунок 69 «Доходи майбутніх періодів»

Кредитова частина рахунку 69 «Доходи майбутніх періодів» призначена для формування доходів майбутніх періодів за належними типами. Дебетова частина призначена для розподілу, тобто списання частини вже попередньо нарахованої суми доходів майбутніх періодів на доходи, що відноситься до даного звітного періоду.

В дебеті рахунку №39 «Витрати майбутніх періодів» проводиться нарахування та сплата витрат, які підлягають віднесенню на собівартість продукції в наступних звітних періодах, кредитова частина даного рахунку призначена для списання уже сформованих сум на витрати звітного періоду залежно від їх характеристик [3,5].

69 «Доходи майбутніх періодів»

<ol style="list-style-type: none"> 1. Відображається списання доходів майбутніх періодів на відповідні рахунки обліку доходів 2. Кореспондує з кредитом рахунків: Дт 69 Кт 701 – списання доходу за продані газети, журнали; Дт 69 Кт 703 – списання доходу від продажу квитків, плату за користування засобами зв'язку та ін.; Дт 69 Кт 713 – списання доходу за здані в оренду основні засоби; Дт 69 Кт 732 – списання отриманих	<ol style="list-style-type: none"> 1. Відображається сума одержаних доходів майбутніх періодів 2. Кореспондує з дебетом рахунків: Дт 30, 31; Кт 69 – визначає отримання передплати за газети, журнали, виручка від продажу квитків транспортних і інших підприємств, авансові платежі за здані в оренду основні засоби і інші доходи майбутніх періодів; Дт 685 Кт 69 – використання коштів, отримані як відсотки цільового фінансування.
---	--

Рис. 1 – Характеристика рахунку № 69 «Доходи майбутніх періодів»

На рис. 2 наведена характеристика рахунку №39 «Витрати майбутніх періодів»

39 «Витрати майбутніх періодів»

<ol style="list-style-type: none"> 1. Відображається нарахування витрат майбутніх періодів що не включається в собівартість звітного періоду 2. Кореспондує з кредитом рахунків: Дт 39 Кт 20 (23) – нараховано вартість використаних запасів; Дт 39 Кт 30 – оплачені витрати майбутніх періодів готівкою; Дт 39 Кт 311 – здійснено попередню	<ol style="list-style-type: none"> 1. Списання раніше здійснених витрат майбутніх періодів на витрати звітного періоду 2. Кореспондує з дебетом рахунків: Дт 23; Кт 39 – списання витрат на виробництво; Дт 91 Кт 39 – на загальновиробничі витрати; Дт 92 Кт 39 – на адміністративні витрати.
---	---

Рис. 2 – Характеристика рахунку №39 «Витрати майбутніх періодів»

Господарські операції, що визначають з'явлення доходів і витрат майбутніх періодів та їх погашення, згідно законам України про фінансову звітність, підлягають відображенню в первинних документах та регістрах аналітичного обліку. Інформаційна база, що визначає факт виникнення та списання доходів і витрат майбутніх періодів наведена у табл. 1.

Таблиця 1 – Інформаційна база виникнення та списання доходів і витрат майбутніх періодів

Група	Джерела інформації
1	2
Первинні документи	Договір оренди, прибутковий касовий ордер, виписка банку, договір передплати, квитанція, проїзний документ, розрахунковий документ, договір про надання послуг, активимоги, матеріальні звіти, акти виконаних робіт, довідки бухгалтерії, розрахунки бухгалтерії, накладні, рахунки, гарантійні бланки на ремонт, акти приймання товару на експертизу тощо
Рахунки бухгалтерського обліку	23 «Виробництво», 30 «Готівка», 39 «Витрати майбутніх періодів», 685 «Розрахунки з іншими кредиторами», 69 «Доходи майбутніх періодів», 701 «Дохід від реалізації готової продукції», 703 «Дохід від реалізації товарів і послуг», 713 «Дохід від операційної оренди активів», 732 «Відсотки одержані», 90 «Собівартість реалізації», 91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші витрати операційної діяльності»
Облікові регістри	Журнал 5, 5А, 6
Фінансова звітність	Ф. № 1 «Баланс», ф. № 2 «Звіт про фінансові результати», ф. № 3 «Звіт про рух грошових коштів», ф. № 5 «Примітки до річної фінансової звітності», ф. № 6 «Звітність за сегментами»
Статистична звітність	Ф. № 1П-НПП (річна) «Звіт про виробництво промислової продукції»
Інші джерела	Норми і нормативи споживання матеріальних, трудових та інших ресурсів; матеріали обстежень, перевірок, спостережень, нарад; конструкторська і технологічна документація; ліцензії; патенти.

В таблиці розглянуті всі джерела інформації виникнення даної економічної категорії, такі як первинні документи та показано на яких рахунках відображають та кореспондують, показана звітність підприємства що повинна відображати дані доходи і витрати.

У П(С)БО 11 «Зобов'язання» [4] доходи майбутніх періодів відокремлюються як вид зобов'язань, у Плані рахунків бухгалтерського обліку [2] рахунок для обліку доходів майбутніх періодів є в одному класі з рахунками

для обліку поточних зобов'язань, а в балансі стаття «Доходи майбутніх періодів» відображається як окремий розділ пасиву балансу.

Правильність організації та віддзеркалення доходів та витрат майбутніх періодів в обліку та фінансовій звітності підприємства має й вагомий аналітичний вплив, адже ці статті безпосередньо впливають на аналітичні індикатори структури майна та зобов'язань підприємства, його ліквідності та фінансової стійкості [6].

Таким чином, було розглянуто склад, охарактеризовані рахунки бухгалтерського обліку та інформаційну базу щодо виникнення та списання доходів та витрат майбутніх періодів. Було виявлено, що для обліку доходів майбутніх періодів існує пасивний рахунок № 69 «Доходи майбутніх періодів», для витрат – активний рахунок № 39 «Витрати майбутніх періодів». Було показано, як саме враховується дана економічна категорія в фінансовій звітності підприємства.

Література:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств організацій, затверджена Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 № 291.
3. Ковтуненко Ю.В. Сутність поняття доходи майбутніх періодів на підприємстві / Ю.В. Ковтуненко, А. Боярська // Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Інтеграційна система освіти, науки і виробництва в сучасному інформаційному просторі» 19-20 травня 2016 р. – Тернопіль: Крок, 2016. – С.202-204
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00>
5. Ковтуненко Ю.В. Аналіз структури витрат промислового підприємства / Ю.В. Ковтуненко, А.В. Крисенко, О.В. Амурова // Праці Одеського політехнічного університету: Науковий та науково-виробничий збірник. – Одеса, 2014. – Вип. 2(44). – С.202–207.
6. Волощук Л.А. Финансовый анализ : [учебн. пособ.] / Л.А. Волощук, М.А. Юдин; [под ред. С.В.Филипповой]. – К.: Освіта України, 2012. - 328 с. Режим доступу: http://economics.opu.ua/naukova-baza/voloschuk_fin_analiz.pdf.